

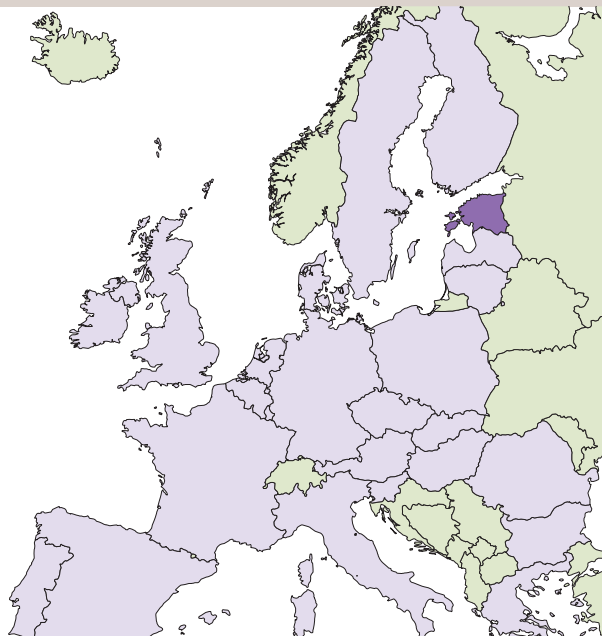
EESTI. ARVE JA FAKTE 2012

Sisukord

1	Eesti Vabariik	2
2	Loodus	4
3	Rahvastik	6
4	Kultuur	10
5	Rahvatervis	12
6	Haridus	16
7	Tööturg	18
8	Tööjõukulu ja palk	22
9	Sisemajanduse koguprodukt	24
10	Rahandus	28
11	Väliskaubandus	34
12	Tööstus	38
13	Põllumajandus	42
14	Energeetika	44
15	Teadus- ja arendustegevus	46
16	Infotehnoloogia	48
17	Turism	52
18	Andmeallikad. Veebilehekülgi Eesti kohta	54

Eesti Vabariik

Rahvaarv	1 321 000
Pindala	45 227 km ²
Rahaühik	euro
Pealinn	Tallinn
Haldusjaotus	15 maakonda, 226 omavalitsuslikku haldusüksust, sh 33 linna ja 193 valda
Saarte arv	1521
Suurimad saared	Saaremaa, 2671 km ² Hiiumaa, 989 km ² Muhu, 198 km ²
Pikimad jõed	Võhandu, 162 km Pärnu, 144 km Põltsamaa, 135 km
Suurimad järved	Peipsi, 3555 km ² (Eestile kuuluv osa 1529 km ²) Võrtsjärv, 271 km ²
Kõrgeim punkt	Suur Munamägi, 318 m
Õhutemperatuur	Aastakeskmine +7 °C, jaanuaris -3,5 °C, juulis +20,3 °C (2011)

Eesti on parlamentaarne vabariik. Riigipea on president, kes valitakse ametisse viieks aastaks. Praegune president on Toomas Hendrik Ilves, kes valiti 29. augustil 2011 ametisse uueks ametiajaks.

Eesti seadusandlik kogu on Riigikogu, ühekojaline parlament, kelle 101 liiget valitakse ametisse neljaks aastaks. Riigikogu XII koosseis valiti 6. märtsil 2011.

Eesti Vabariik kuulutati välja 24. veebruaril 1918. Sama aasta novembris algas Vabadussõda, mis lõppes 2. veebruaril 1920 Tartu rahulepingu allakirjutamisega. Rahulepinguga tunnustas Nõukogude Venemaa Eesti Vabariigi iseseisvust. 22. septembril 1921 sai Eesti Rahvasteliidu liikmeks.

Teise maailmasõja käigus kaotas Eesti iseseisvuse. Esmalt okupeeris Eestit Nõukogude Liit (1940–1941), seejärel Saksamaa (1941–1944). 1944. aasta sügisel liideti Eesti ligi 50 aastaks Nõukogude Liiduga. Aastakümneid kestnud okupatsiooniperiood päädis laulva revolutsiooniga 1988. aastal ning iseseisvuse taastamisega 20. augustil 1991.

Eesti Vabariik on ÜRO liige alates 17. septembrist 1991, NATO liige alates 29. märtsist 2004 ja Euroopa Liidu liige alates 1. maist 2004. Alates 9. detsembrist 2010 on Eesti Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) täisliige.

Eesti võttis 1. jaanuarist 2011 kasutusele euro. Sellega sai Eestist Euroopa Liidu 17. liikmesriik, kus on kasutusel ühisraha euro.

Eesti riigikeel on eesti keel. Rahvuslipp on sinimustvalge trikoloor.

Eesti rahvuslill on rukkilill, rahvuslind suitsupääsuke ja rahuskivi paekivi.

Eesti riigivapil on kolme sinise lövi kujutis kuldseil kilbil.

2 Loodus

Eesti on ligikaudu 3800 km pikkuse rannajoonega mereriik, kuhu kuulub üle 1500 suurema ja väiksema meresaares. Rohkem kui 7000 jõe hulgas on vaid 16 jõge pikkusega üle 100 km (pikim neist Võhandu jõgi – 175 km).

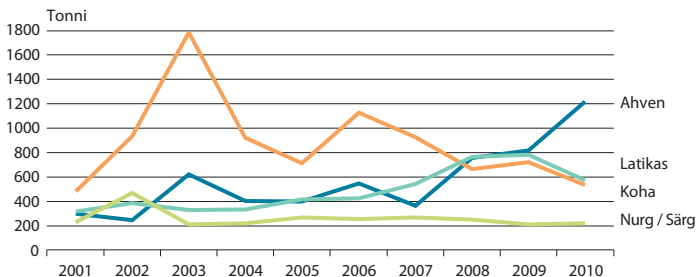
Eestis on säilinud palju looduslikult mitmekesiseid maastikke ja elupaiku, mistõttu ligikaudu viies (18%) Eesti maismaast on võetud looduskaitse alla. Lisaks on kaitse alla võetud hulk üksikuid loodusobjekte, neist 716 puud ja 367 kivi. Muu hulgas on kaitse all maismaa suurim rändrahn, mille maht on 930 m³ (kõrgus 7,6 m, laius 14,3 m ja pikkus 16,6 m) ja vanim puu – ligi 700 aastat vana Tamme-Lauri tamm (ümbermõõduga 825 cm).

Eesti on rikas registreeritud looma- ja taimeliikide poolest. Läänemaal Laelatu puisniidul on loetletud suurim arv taimeliike ühel ruutmeetril Põhja-Euroopas – 76.

Eesti loodus pakub võimalusi nii majandus- kui ka harrastustegevuseks. 2010. aastal oli arvel 13 936 jahimeest ning jahipiirkondade pindala hõlmas kokku 3,9 miljonit ha. Enim kütiti 2010. aastal metssigu, parte, kährikuid ja põtru. Välisriikide kodanikele väljastati 4054 jahitunnistust.

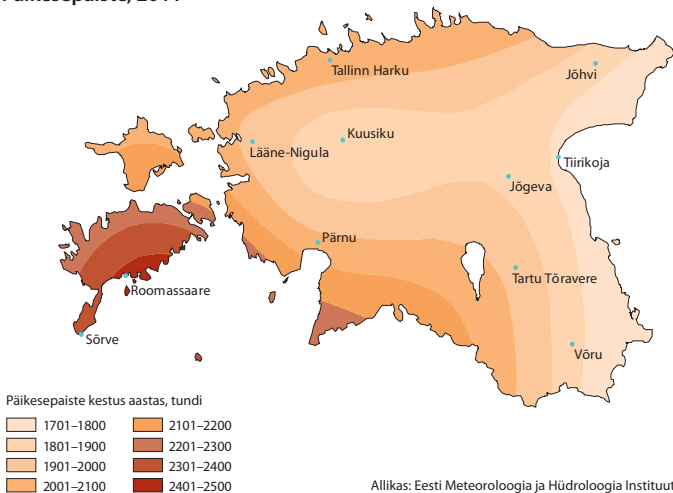
2008. aastal sai Eestis alguse kodanikealgatus „Teeme ära“, milles osales ligikaudu 50 000 inimest ja mille eesmärk oli puhastada Eesti metsad sinna viidud (kogunenud) prügist. Eesti algatusest on kasvanud välja 24. märtsist 25. septembrini 2012. aastal toimuv rahvusvaheline aktsioon Let's do it!, mille käigus koristatakse oma kodukohta ligi 100 riigis üle maailma.

Kalapüük sisevetel, 2001–2010

Päikesepaiste, 2011

3 Rahvastik

1. jaanuaril 2011 elas Eestis 1,32 miljonit inimest, mille järgi oleme Euroopa Liidus (EL) rahvaarvu väiksuselt neljandal kohal Malta, Luksemburgi ja Küprose järel. Suurima rahvaarvuga EL-i riigist Saksamaast on Eesti rahvaarv 62 korda väiksem.

Eesti on hõreda asustusega maa, kus ruutkilomeetril elab ligikaudu 31 inimest. Euroopa Liidus on Eestist hõredamalt asustatud vaid Rootsi ja Soome. Pealinnas Tallinnas elab ligikaudu 30% rahvastikust, pealinna piirkonnas 42% rahvastikust. 2010. aasta jooksul suurenes pealinna piirkonna elanike osatähtsus kogu rahvastikus poole protsendi võrra.

Kuigi Eesti rahvaarv kahaneb, oli 2010. aastal Eesti loomulik iive esimest korda üle 20 aasta positiivne – sündis 35 inimest rohkem, kui suri. Eestlaste loomulik iive oli samas kolmandat aastat järjest positiivne. Surmade arv on kolm aastat järjest langenud, oodatav eluiga tõusnud ja eakate hulk rahvaarvus tõusnud, mistõttu on saavutatud iibe tasakaal. Summaarne sündimuskordaja Eestis oli 2010. aastal 1,6.

Eestist rändab välja rohkem inimesi, kui sisse. Kui immigrantide arv langes 2010. aastal võrreldes varasema aastaga ligi tuhande võrra, siis Eestist lahkujate arv vastupidi kasvas ligikaudu viiesaja võrra, ületades sisserändajad 2484 inimesega. Enim rändab Eestisse sisse inimesi Soomest ja Venemaalt, mis on ühtlasi ka Eestist välja rändavate inimeste peamised sihtriigid. Aastatel 2000–2010 kaotas Eesti rände tõttu kogu rahvastikust ligikaudu 1,5%.

Eesti rahvastiku vanuskoosseis on muutumas. Nii on demograafiline tööturusurveindeks langenud Eestis alla ühe, mis tähendab, et lähitulevikus lahkub Eesti tööturult demograafiliste protsesside tulemusena rohkem inimesi, kui sinna juurde tuleb. Ülalpeetavate määr hakkas pärast 1990ndate teisest poolest alanud langust taas tõusma 2007. aastal ning tõus on jätkunud siiani. 2010. aastal oli näitaja 48,5.

2010. aastal sõlmiti tuhande elaniku kohta 3,8 abielu ja lahutati 2,2 abielu. Keskmine vanus meeste ja naiste esmaabiellumisel on aasta-aastalt tõusnud ja jõudnud 2010. aastaks meestel ligikaudu 30 ja naistel 28 eluaastani.

MÕISTED

Loomulik iive – aasta jooksul sündinute ja surnute arvu vahe.

Sündimuse üldkordaja – elussündide arv aastas 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

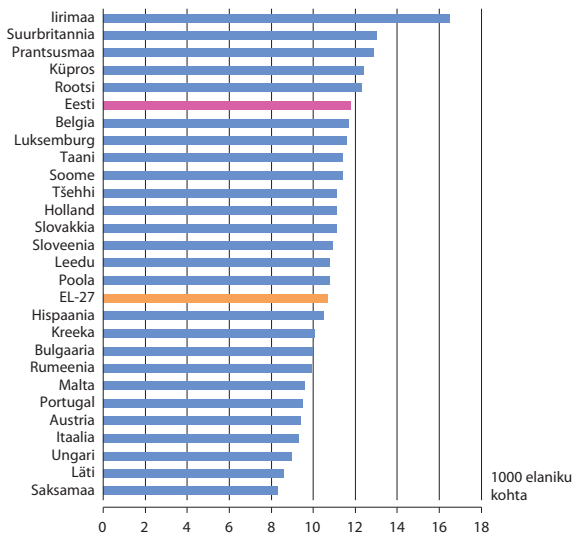
Summaarne sündimuskordaja – keskmine sünnitatud laste arv naise kohta sama aasta sündimustaseme juures.

Demograafiline tööturusurveindeks – 5–14-aastaste arvuline suhe 55–64-aastastesse.

Ülalpeetavate määr – (kuni 14-aastaste ning 65-aastaste ja vanemate arvuline suhe 15–64-aastastesse)*100

Sündimuse üldkordaja Euroopa Liidus, 2010

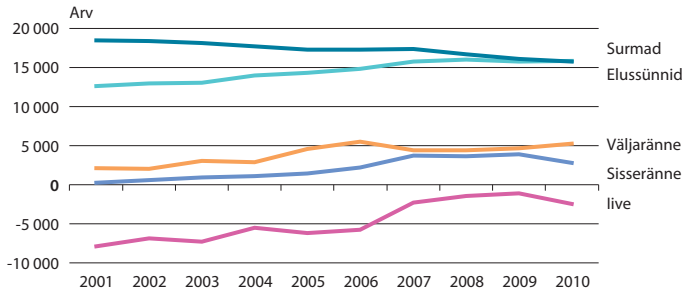
Rahvastik, 1. jaanuar 2011

	Kokku	Mehed	Naised
Rahvaarv	1 320 976	610 991	709 985
kuni 14-aastased	204 308	105 143	99 165
15–64-aastased	889 289	431 078	458 211
65-aastased ja vanemad	227 285	74 724	152 561
vanus teadmata	94	46	48
linnaliste asulate rahvastik	895 357	399 876	495 481
maa-asulate rahvastik	425 619	211 115	214 504
Oodatav eluiga sünnimomendil, 2010	75,8	70,6	80,5
Rahvastik, %			
kuni 14-aastased	15,5	17,2	14,0
15–64-aastased	67,3	70,6	64,5
65-aastased ja vanemad	17,2	12,2	21,5
eestlased	68,9	69,9	68,2
venelased	25,5	24,6	26,2
muud rahvused	5,6	5,5	5,6
linnaliste asulate rahvastik	67,8	65,4	69,8
maa-asulate rahvastik	32,2	34,6	30,2

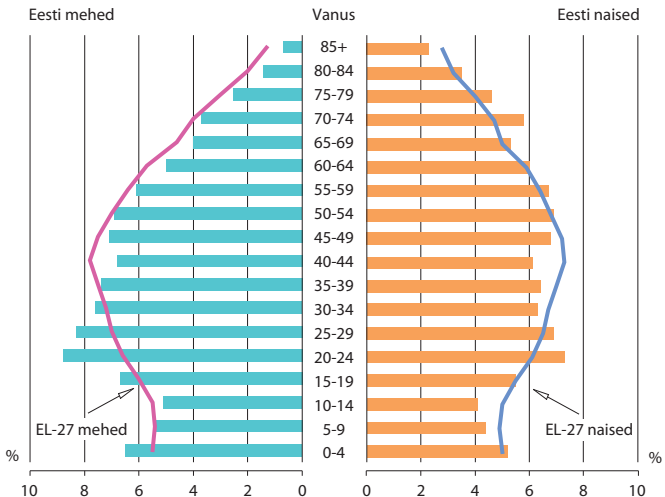
Rahvastikusündmused, 2010

	Kokku	Mehed	Naised
Elussünnid	15 825	8 166	7 659
Surmad	15 790	7 763	8 027
Sisseränne	2 810	1 637	1 173
Väljaränne	5 294	2 520	2 774

Sünnid, surmad ja ränne, 2001–2010

Eesti ja Euroopa Liidu rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2010

Eri kultuuriasutuste külastatavusele on majanduskriis Eestis mõjunud ebaühtlaselt. Kui muuseumikülastuste arv 2009. aastal veel tõusis, siis 2010. aastal on see hakanud veidi langema. Võrreldes aga 2001. aastaga oli 2010. aastal muuseumikülastusi ligi 600 000 võrra rohkem. Ka teatrikülastuste arv, mis paaril viimasel aastal veidi langes, on 2010. aastal jälle tõusule pööranud.

Positiivne on kinoskäikude arvu kasv. 2010. aastal ületas kinokülastuste arv esimest korda viimase 18 aasta jooksul 2 miljoni piiri.

2012 on Eesti filmi aasta. Sel aastal tähistab Eesti film oma sajandat sünnipäeva. 30. aprillil 1912 esilinastus Tartu kinos Illusion Johannes Pääsukese vändatud uudispala „Utotškini lendamine Tartu kohal“. Filmiaastat tähistatakse mitmete filmi- ja kinosündmustega eri paikades üle Eesti.

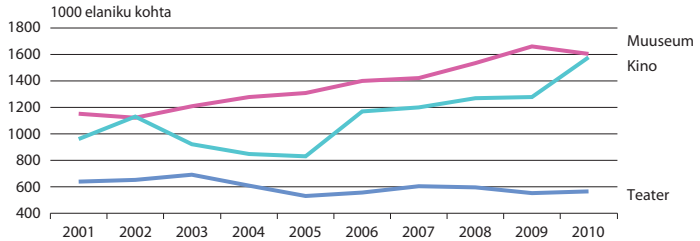
Eestis on viimase kümnendi jooksul esilinastunud keskeltläbi kaheksa pikka filmi aastas, neist pooled on mängufilmid. Lühifilme tehakse aastas üle 20 ja neist umbes viiendik on lühimängufilmid. Lisaks paljudele esilinastustele on Eestis viimaste aastate jooksul taastatud, digitaliseeritud ja veebikeskkonnas kättesaadavaks tehtud hulk vanemaid filme ja muid audiovisuaalseid salvestisi. Eesti filmiarhiivi infosüsteemi kodulehel (www.filmi.arhiiv.ee) on huvilistele kättesaadavaks tehtud suur osa digitaalsetest arhiivimaterjalidest.

Kultuuriasutused ja nende külastused, 2010

	Kultuuri- asutused	Külastused, tuhat
Muuseumid	245	2 150
koduloomuuseumid	93	285
arheoloogia- ja ajaloomuuseumid	57	525
kunstimuuseumid	19	439
Rahvaraamatukogud	562	6 568
Kinod	51	2 124
Teatrid	29	900
riigi- ja linnateatrid	12	754
muud riiklikku toetust saavad teatrid	17	146

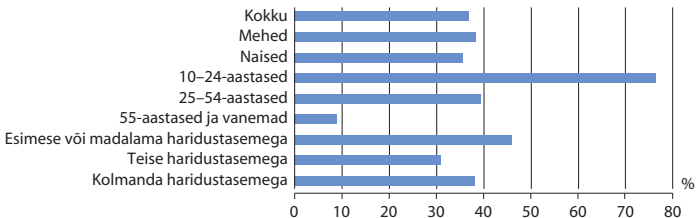

Muuseumis-, kinos- ja teatriskäigid^a, 2001–2010

^a Riigi- ja linnateatrid

Viimase 12 kuu jooksul vähemalt korra kinos käinud Eesti elanike osatähtsus kogu rahvastikus, 2009–2010

5 Rahvatervis

Alates 2009. aastast on vähenenud Eesti tervishoiutöötajate arv. 2010. aasta lõpus oli arste 4376 ehk 84 võrra vähem kui 2008. aastal. Hambaarstide arv vähenes samal ajal 29 ja õendustöötajate arv 289 võrra, perearstide arv siiski suurenes 33 võrra. Arstide arvu poolest 10 000 elaniku kohta oli Eesti 2009. aastal (33,1 arsti) üsna lähedal Euroopa Liidu keskmisele (33).

Alates 2008. aastast on vähenenud ambulatoorsete vastuvõttude arv. Arsti vastuvõttude arv on vähenenud 9%, perearsti vastuvõttude arv 10% ja hambaarsti vastuvõttude arv 13%. Järjekindlalt on vähenenud arsti koduvisiitide arv. Võrreldes 2005. aastaga tegid arstid ja perearstid 2010. aastal kaks korda vähem koduvisiite – aastas tehti kümne inimese kohta üks koduvisiit.

Rahvatervise üks olulisemaid näitajaid on oodatav eluiga. Viimase kümnendiga on oodatav eluiga sünnimomendil pikenenud naistel 3,6 ja meestel 5,5 aasta võrra. 2010. aastal ületas meeste oodatav eluiga sünnimomendil esmakordselt 70. eluaasta piiri (70,6 aastat) ning naistel oli see 80 eluaastat. Meeste oodatav eluiga on kasvanud eriti viimasel kolmel aastal ning selle peamiseks põhjuseks võib pidada õnnetusjuhtumite ja muude väliste surmapõhjuste, sh sõidukiõnnetuste vähenemist. Oodatava eluea vahe meestel ja naistel väheneb vanuse kasvades. 65 aasta vanuseks saanud naistel on statistiliselt elada veel 18,8 ning meestel 15,5 eluaastat.

Oodatava eluea kõrval on oluline ka tervena elatud aastate arv. Selle näitaja osas on meeste ja naiste erinevus väiksem ning nii 65-aastaseks saanud mees kui ka naine elab tervena veel veidi üle 5 aasta. Euroopa Liidus on see nii meestel kui naistel keskmiselt veidi üle 8 aasta.

Eestis on kõige sagedasem surmapõhjus vereringeelundite, sh südamehaigused. 2010. aastal oli 48% meeste ja 63% naiste surmadest põhjustatud vereringeelundite haigustest. Teisel kohal on kasvajaist põhjustatud surmad. Kolmandal kohal on õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad, kuigi nendest tingitud surmade osatähtsus on langenud 7%-le.

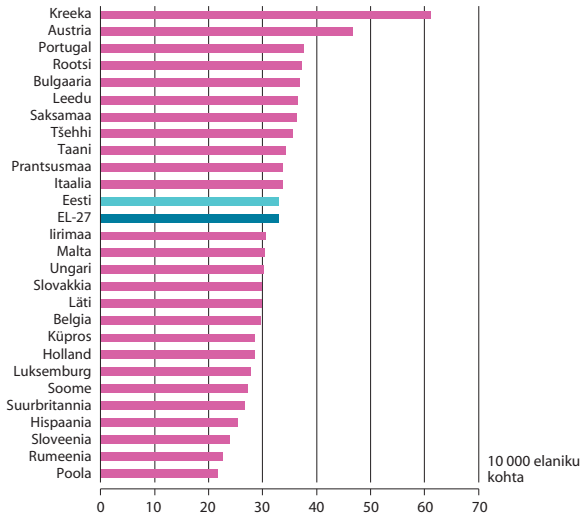
MÕISTED

Oodatav eluiga teatud vanuses – sellesse vanusesse jõudnud isiku keskmiselt elada jääv aastate arv, kui suremus vanuseti jääks samaks nagu vaadeldaval aastal. Oodatav eluiga sünnimomendil on käsitletav keskmise elueana.

Standarditud suremuskordaja – rahvastiku suremuse võrdlemiseks kasutatav suhtarv, mis on arvutatud elanikkonna standardse vanusjaotuse jaoks, et kõrvaldada rahvastiku tegeliku soo-vanuskoosseisu mõju

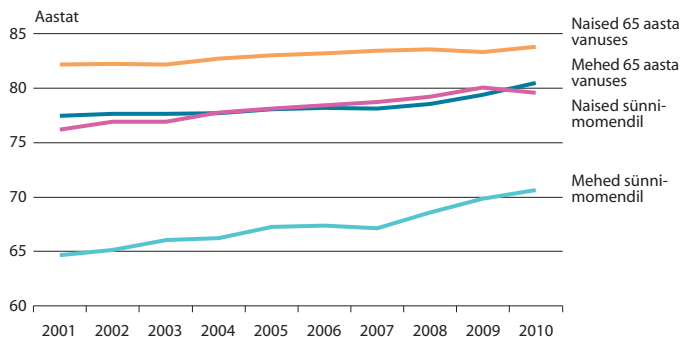

Arstid Euroopa Liidus, 2009^a

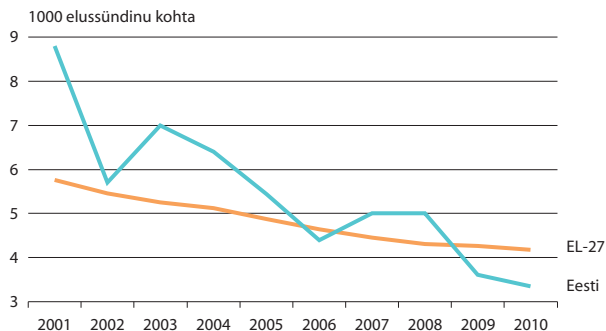

^a 2009. aasta või viimased võimalikud andmed

Oodatav eluiga sünnimomendil ja 65 aasta vanuses, 2001–2010

Imikusurmad Eestis ja Euroopa Liidus, 2001–2010

Tervishoiutöötajad, 2010. aasta lõpp

	Tervishoiutöötajad	10 000 elaniku kohta
Arstid	4 376	32,7
perearstid	869	6,5
Hambaarstid	1 218	9,1
Õendustöötajad	8 589	64,1
Proviisorid	845	6,3

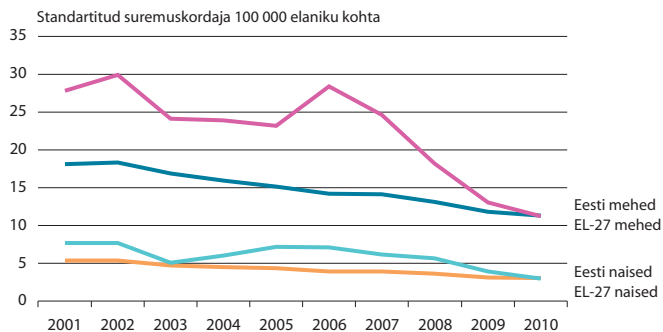
Ambulatoorne arstiabi, 2010

	Arsti vastuvõetud, tuhat	Elaniku kohta
Arsti ambulatoorsed vastuvõetud	7 992	6,0
perearsti vastuvõetud	3 892	3,0
Hambaarsti vastuvõetud	1 417	1,1
Arsti koduvisiidid	79	0,1
perearsti koduvisiidid	71	0,1

Statsionaarne arstiabi, 2010

	Arv	10 000 elaniku kohta
Ravivõetud	7 145	53,3
Hospitaliseeritud haiged	243 383	1 816,1

Sõidukiõnnetustes hukkunud Eestis ja Euroopa Liidus, 2001–2010

6 Haridus

Eestis oli 2010/11. õppeaasta alguses 629 tasemehariduse omandamist võimaldavat õppeasutust ja neis õppis kokku 243 100 õpilast. Neist 60% omandas üldharidust, 12% kutseharidust ja 28% kõrgharidust. 10 aastat varem oli Eestis 783 õppeasutust, kus omandas haridust 303 900 õpilast. Nii õppeasutuste kui ka õpilaste arv on vähenenud ligi 20%.

Suurim langus on olnud põhikoolis hariduse omandajate hulgas, mis tuleb vähesest sündimusest pärast taasiseseisvumist. Laulva revolutsiooni põlvkond on hetkel omandamas kõrgharidust. Kõrghariduses on 10 aastaga näha ka väikest õpilaste arvu tõusu, mis tuleb nii suurtest põlvkondadest kui ka sellest, et tänapäeval omandavad tasemeharidust järjest rohkem ka üle 30 aastased inimesed. Omandatakse tavaliselt kas kõrg- või kutseharidust.

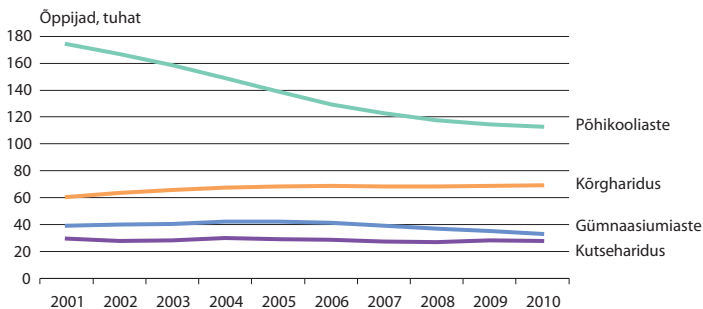
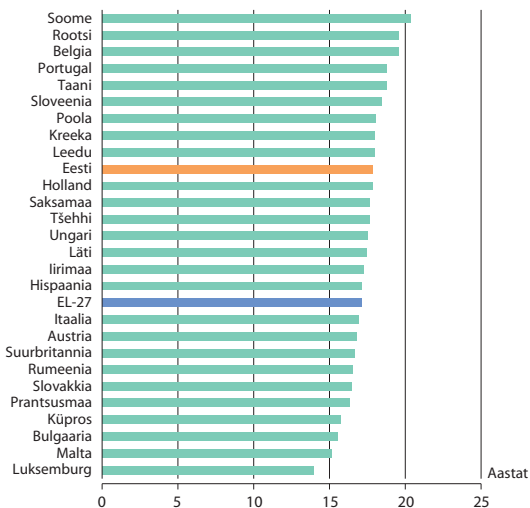
Järgmisel kümnendil on oodata põhikooliastmes haridust omandavate õpilaste arvu stabiliseerumist. Samas hakkab eeldatavasti langema kõrghariduse omandajate arv. Kümne aasta pärast ei omanda suured põlvkonnad enam massiliselt kõrgharidust ja antud astmele on jõudnud väiksemad põlvkonnad, mis tähendab ka hariduse omandajate vähenemist.

Eesti on Euroopa Liidus ühe pikema oodatava õpiajaga riike. Keskmiselt õpivad meie inimesed 17,9 aastat. Euroopa Liidu keskmine on 17,2 aastat. Kõige kauem õpivad inimesed Soomes (20,4 aastat) ja kõige vähem Luksemburgis (14 aastat).

Tasemeharidus, 2010

	Koolid	Õpilased, tuhat
Alg- ja põhikoolid	321	112,6
Gümnaasiumid	224	33,3
Kutseõppeasutused	51	28,0
Kõrgkoolid	33	69,1

Õppijad tasemehariduses, 2001–2010

Oodatav õpiaeg Euroopa Liidus, 2009^a^a Kreeka kohta 2008. aasta andmed

7 Tööturg

2008. aastal alanud majanduskriisi tõttu muutus olukord tööturul järsult. Aastatel 2001–2008 pidevalt kasvanud tööhõive vähenes järgmisel kahel aastal kiiresti ja töötus kasvas Eesti taasiseseisvusaja kõrgeimale tasemele. 2011. aastal olukord tööturul taas paranes.

Viimased kolm aastat on töötus Eestis olnud Euroopa Liidu (EL) riikide keskmisest suurem. Eurostati andmetel jäi töötuse määr EL-is 2011. aastal 2010. aasta tasemele (9,7%), vähenedes samal ajal Eestis 4,4 protsendipunkti – 12,5%-ni. Kuna see oli kiireim tööpuuduse langus EL-i riikide hulgas, siis võrreldes riike töötuse määra järgi Eesti positsioon paranes. Kui 2010. aastal oli töötuse määr ainult Hispaanias, Lätis ja Leedus suurem kui Eestis, siis 2011. aastal oli selliseid riike seitse (Hispaania, Läti, Leedu, Kreeka, Iirimaa, Slovakkia, Portugal).

Euroopa Liidu tööhõivestrateegias on püstitatud eesmärk tõsta 20–64-aastaste tööhõive määr 2020. aastaks vähemalt 75%-ni. Eestis oli see näitaja suurem juba aastatel 2006–2008, majanduskriisi ajal aga langes paraku eesmärgist allapoole ja jäi väiksemaks ka 2011. aastal (70,1%). Tööhõive, mis majanduskriisi ajal vähenes rohkem meeste hulgas, 2011. aastal ühtlasi kasvas rohkem meeste hulgas. 20–64-aastaste meeste tööhõive määr oli 73% ja naistel 67,5%.

Tööhõive kasvas 2011. aastal kõigis vanuserühmades. Märkimisväärne on Eesti vanemaealiste kõrge tööhõive määr, mis on olnud EL-i keskmisest suurem kogu viimase kümnendi. 2010. aastal oli 55–64-aastaste tööhõive määr 53,8%, mis on 7,5 protsendipunkti suurem kui EL-i keskmine. 2011. aastal tõusis vanemaealiste tööhõive määr Eestis 57,1%-ni.

2011. aastal olukord Eesti tööturul paranes, kuid jätkuv probleem oli pikaajalise töötuse süvenemine. Töötute arv vähenes 116 000-st 2010. aastal 87 000-ni 2011. aastal, kuid pikaajaliste töötute osatähtsus töötute hulgas kasvas jätkuvalt. 2010. aastal oli aasta või kauem töötanud 45% töötutest, 2011. aastal 57%.

MÕISTED

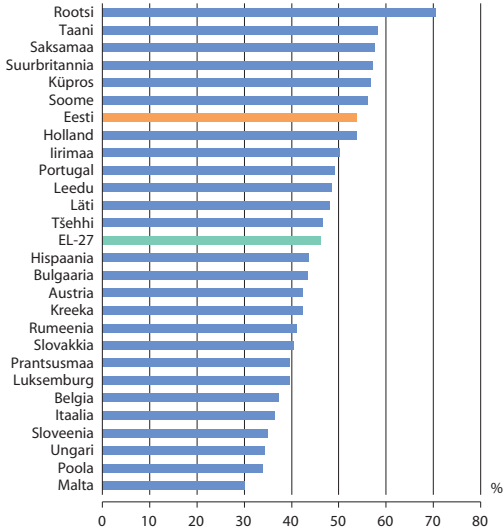
Primaarsektor – põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Sekundaarsektor – tööstus, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus, jäätmekäitlus, ehitus.

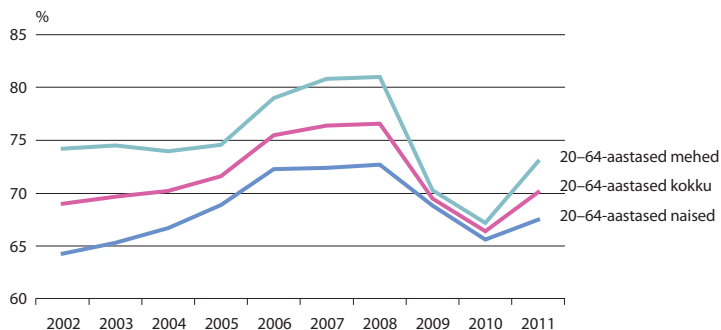
Tertsiaarsektor – kaubandus, teenindus jms

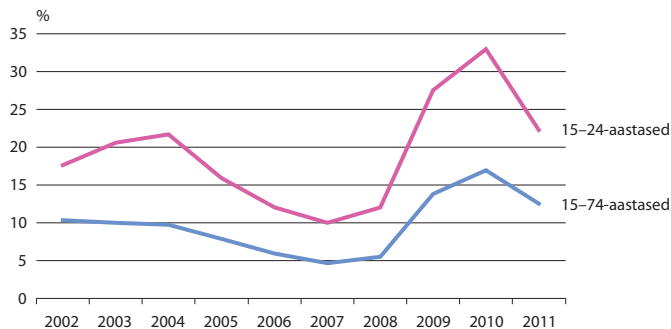
55–64-aastaste tööhõive määr Euroopa Liidus, 2010

Töehõive määr, 2002–2011

Töötuse määr, 2002–2011

15–74-aastaste hõiveseisund, 2011

	Kokku	Mehed	Naised
15–74-aastased kokku, tuhat	1 029,8	483,0	546,8
Tööjõud, tuhat	695,9	346,9	349,0
hõivatud, tuhat	609,1	301,4	307,7
primaarsektor	26,9	19,4	7,5
sekundaarsektor	198,1	139,1	59,0
tertsiaarsektor	384,0	142,8	241,2
linnaline asula	431,9	208,6	223,3
maa-asula	177,2	92,8	84,4
avalik sektor	159,3	49,6	109,7
erasektor	449,7	251,7	198,0
eestlased	420,8	210,0	210,8
mitte-eestlased	188,3	91,4	96,9
töötud, tuhat	86,8	45,6	41,3
vähem kui 6 kuud	26,5	13,6	12,9
6–11 kuud	11,0	4,8	6,3
12 kuud või rohkem	49,3	27,2	22,1
Mitteaktiivsed, tuhat	333,8	136,1	197,8
õppimas	99,5	48,9	50,6
haiged või vigastusega	50,3	25,9	24,4
hoolitsevad laste või teiste pereliikmete eest	37,4	2,4	35,0
pensionialised	125,1	46,3	78,8
heitunud (kaotanud lootuse tööd leida)	10,0	5,5	4,5
muu põhjus	11,6	7,1	4,5
Tööjõus osalemise määr, %	67,6	71,8	63,8
Tööhõive määr, %	59,1	62,4	56,3
Töötuse määr, %	12,5	13,1	11,8

8 Tööjõukulu ja palk

Statistikaameti kvartaliuuringu andmetel pöördus keskmine tööjõukulu töötaja kohta kuus pärast 2009. aasta langust (-4,1%) 2010. aastal taas tõusule (0,7%). 2009. ja 2010. aasta võrdluses suurenes tööjõukulu töötaja kohta kõige enam mäetööstuses (11,2%) ja vähenes kõige enam kinnisvaraalas tegevuses (-13,6%). Võrreldes 2002. aastaga kasvas tööjõukulu töötaja kohta 2010. aastaks kaks korda.

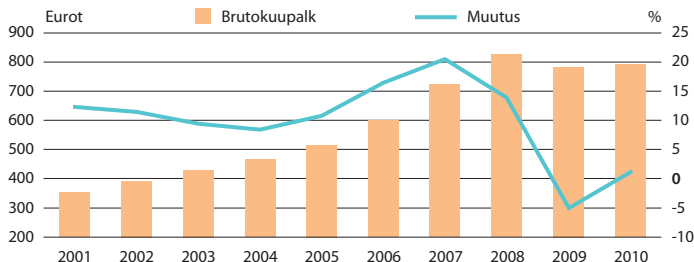
Tööjõukulu üks komponent on palgatöötaja brutokuupalk. Võrreldes 2001. aastaga kasvas keskmine brutopalk kümne aasta jooksul 2,3 korda. Kuigi 2010. aastal aastakeskmine brutokuupalk pärast ajutist langust taas tõusis (1,1%), jäi palgatase madalamaks kui 2008. aastal, mil see oli seni kõrgeim.

Kõige enam tõusis 2010. aastal eelmise aastaga võrreldes keskmine brutopalk mäetööstuses (11,6%) ja langes kinnisvaraalas tegevuses (-14,4%).

Keskmine brutokuupalk oli 2010. aastal avalikus sektoris 821 eurot ja erasektoris 780 eurot, mis tähendas 2009. aastaga võrreldes keskmise brutopalga langust 0,5% avalikus sektoris ja tõusu 1,6% erasektoris.

Reaalpalk langes teist aastat järjest, kuid aeglasemas tempos. Reaalpalk, milles on arvesse võetud tarbijahinnaindeksi muutuse mõju ja mis näitab palga ostujõudu, langes 2010. aastal 1,8%.

Keskmine brutokuupalk ja selle muutus võrreldes eelmise aastaga, 2001–2010

MÕISTED

Tööjõukulu – kulutused, mida tööandja teeb töötajatele

Palgatöötaja keskmine brutopalk ja tööjõukulu kuus põhitegevusala järgi, 2010

Tegevusala	Bruto- kuupalk, eurot	Tööjõu- kulu, eurot	Muutus võrreldes eelmise aastaga, %	
			Bruto- kuupalk	Tööjõu- kulu
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	668	902	5,4	5,5
Mäetööstus	984	1 341	11,6	11,2
Töötlev tööstus	754	1 026	5,2	4,3
Elektrienergia ja gaasiga varustamine	1 112	1 516	5,1	3,3
Veevarustus; jäätmekäitlus	807	1 093	-1,4	-1,6
Ehitus	797	1 081	3,0	2,3
Hulgi- ja jaekaubandus	721	975	-1,9	-2,3
Veondus ja laondus	826	1 120	3,0	2,7
Majutus ja toitlustus	505	682	-1,9	-1,8
Info ja side	1 298	1 775	1,3	0,5
Finants- ja kindlustustegevus	1 319	1 813	-9,8	-10,5
Kinnisvaraalne tegevus	541	731	-14,4	-13,6
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	987	1 331	7,9	7,4
Haldus- ja abitegevused	723	979	1,3	1,8
Avalik haldus ja riigikaitse	955	1 297	-2,6	-3,0
Haridus	699	944	-0,9	-0,6
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	799	1 077	-3,4	-3,1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	633	858	3,2	2,4
Muud teenindavad tegevused	491	665	-11,4	-11,2
TEGEVUSALADE KESKMINE	792	1 074	1,1	0,7

9 Sisemajanduse koguprodukt

Eesti sisemajanduse koguprodukt (SKP) kasvas 2011. aastal Euroopa liikmesriikidest kõige kiiremini – varasema aastaga võrreldes 7,6%.

Majanduskasvu vedas esimeses kolmes kvartalis peamiselt töötlev tööstus. Töötleva tööstuse kasvu toetas kaupade tugev eksport, kusjuures suurima mõjuga oli arvutite, elektroonika ja optikaseadmete tootmine. Teisest poolaastast hakkasid aga majanduskasvu enim panustama ehituse ning info ja side tegevusalad. Ehituse kasvu tagasid peamiselt hoonete remondi- ja rekonstrueerimistööd. Info ja side tegevusalale avaldas enim mõju nii infotehnoloogia- kui ka telekommunikatsiooniteenuste lisandväärtuse kiire kasv.

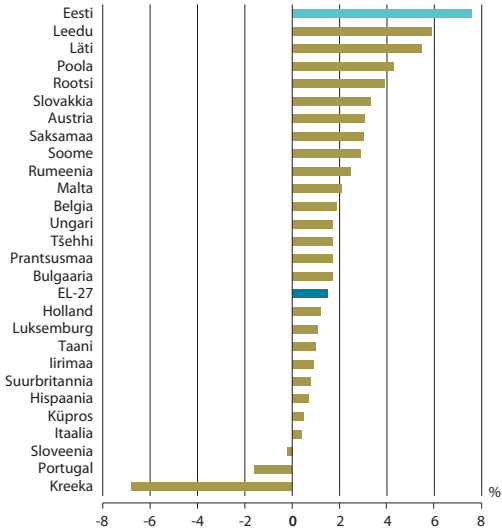
SKP kasvu pidurdas kinnisvaraalse tegevuse lisandväärtuse vähenemine, mis on olnud jätkuv tendents juba poolteist aastat. Selle peamine põhjus on lisandväärtuse vähenemine eluruumide kaudse rendi arvestuses. Hinnamõju arvestades süvendasid langust kiiresti kasvanud üürihinnad.

Eesti majanduskasvu toetas nii tugev sisemajanduse kui välisnõudlus. Sisemajanduse nõudlus kasvas 2011. aastal 11%, mõjutatuna enim kapitali kogumahutuse kiirest kasvust, eriti ettevõtete investeringutest transpordivahenditesse ning masinatesse ja seadmetesse. Kiiresti suurenesid ka ettevõtete kaupade ja tooraine varud. Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused suurenesid mõõdukalt. Suurem mõju oli sõidukite ostmise ja toitlustusteenuste tarbimise kasvul. Vaatamata sisemajanduse nõudluse kiirele kasvule olid lõpptarbimiskulutused ja kapitali kogumahutus kokku toodetud SKP-st jätkuvalt väiksemad.

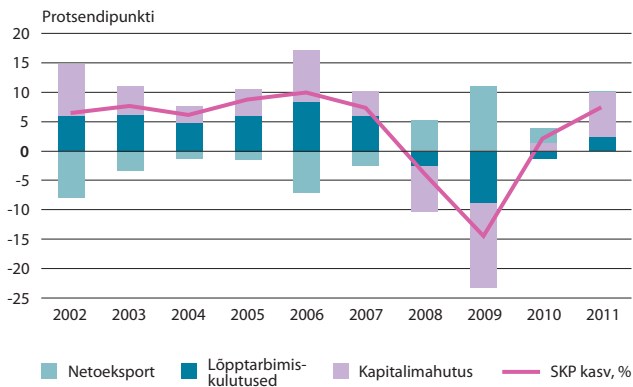
Kaupade ja teenuste eksport kasvas hindade mõju kõrvaldades 25%, import 27%. Enim mõjutas Eesti väliskaubandust arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete sisse- ja väljaveo kiire kasv aasta esimeses kolmes kvartalis. Kaupade eksporti toetas olulisel määral veel muude masinate ja seadmete väljavedu, impordi aga puidu ja puittoodete sissevedu. Kaupade ja teenuste ekspordi ja impordi saldo suhe SKP-sse oli juba kolmandat aastat järjest positiivne.

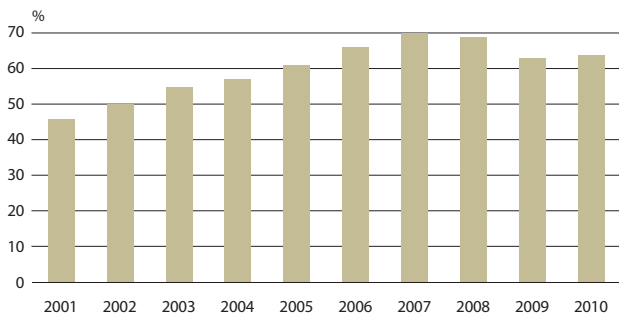
SKP reaalkasv Euroopa Liidus, 2011

Panus SKP kasvu, 2002–2011

Eesti SKP elaniku kohta ostujõu standardi järgi (EL-27 = 100), 2001–2010

MÕISTED

Ostujõu standard – Eurostati arvatav ühik, mis elimineerib riikide hinnataseme erinevused

SKP tegevusala järgi ja tarbimise komponendid, 2011

	Jooksev- hinnas, miljonit eurot	Reaal- kasv, %
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	505,6	2,6
Mäetööstus	192,4	9,1
Töötlev tööstus	2 477,8	22,1
Elektrienergia ja gaasiga varustamine	513,8	4,6
Veevarustus; jäätmekäitlus	141,1	1,9
Ehitus	883,7	17,7
Hulgi- ja jaekaubandus	1 595,6	2,3
Veondus ja laondus	1 266,3	7,0
Majutus ja toitlustus	165,9	17,7
Info ja side	655,7	15,8
Finants- ja kindlustustegevus	486,0	3,2
Kinnisvaraala tegevus	1 394,5	-7,3
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	657,3	0,8
Haldus- ja abitegevused	533,9	16,1
Avalik haldus ja riigikaitse	954,9	1,6
Haridus	659,5	1,1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	510,9	5,2
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	203,3	2,7
Muud teenindavad tegevused	124,5	11,8
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	13 922,5	7,3
Neto-tootemaksud	2 050,5	9,8
SKP TURUHINDADES	15 973,0	7,6
Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused	7 916,9	4,4
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	3 116,4	1,6
Kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluse ta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	216,3	-2,5
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemed	3 435,0	26,8
Varude muutus	483,1	..
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	15 167,7	11,0
Kaupade ja teenuste eksport	14 805,1	24,9
Kaupade ja teenuste import	14 028,7	27,0

10 Rahandus

Eesti 2011. aasta riigieelarve tulud ja kulud olid esialgsetel andmetel vastavalt 5,9 ja 6,2 miljardit eurot. Võrreldes 2010. aastaga kasvasid tulud 5% ja kulud 14% võrra. Aasta lõpuks ületasid kulud tulusid 275 miljoni euro võrra. Viimase kümne aasta jooksul on riigieelarve kulud ületanud tulusid veel vaid 2008. aastal.

Põhiline riigieelarve tuluallikas on mitmesuguste maksude laekumine. Võrreldes eelmise aastaga kasvas kõikide suuremate maksude laekumine riigieelarvesse. Sotsiaalmaksu laekus 1,8 miljardit eurot, mis oli 6% rohkem kui aasta varem. Tulumaksu laekus kokku 428,4 miljoni eurot. Ettevõtte tulumaksu laekus 201,1 miljoni eurot ehk 87,9% eelarvest. Füüsilise isiku tulumaksu laekus eelarvesse 227,3 miljoni eurot, mis oli eelmise aastaga võrreldes 19% rohkem ning moodustas planeeritud summast 106%. Suurenesid ka käibemaksu ja aktsiisimaksu laekumised, mille kasv oli mõlemal juhul võrreldes eelmise aastaga 8%. Mittemaksudlised tulud (kaupade ja teenuste müük, tulu varadelt, toetused jms) hõlmasid riigieelarve tuludest 26% ehk 1,5 miljardit eurot ning varasema aastaga võrreldes nende maht vähenes 1,6 miljardilt 1,5 miljardile eurole.

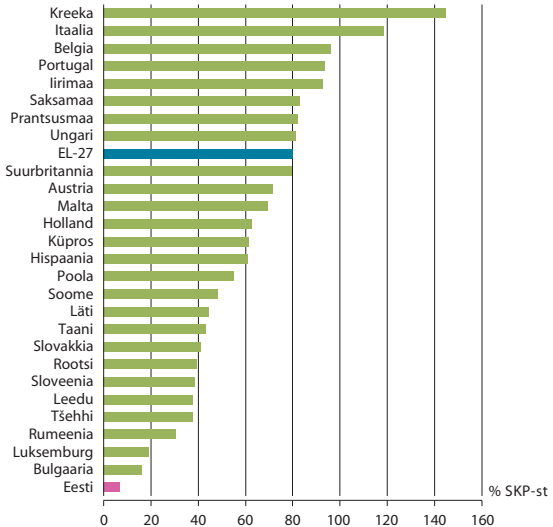
Suurima osa ehk 77% riigieelarve kuludest moodustasid eraldised, mille rahaline maht oli 4,7 miljardit eurot. Tegevuskulud hõlmasid 16,8% ning varade soetamine ja renoveerimine 5,5% kulude kogumahust.

Eestisse 2011. aastal tehtud välismaised otseinvesteeringud on paigutatud peamiselt finants- ja kindlustustegevusse, töötlevasse tööstusse, kinnisvarasse ning hulgi- ja jaekaubandusse. Umbes poole otseinvesteeringutest on teinud Rootsi ja Soome investorid. Üldiselt on otseinvesteeringute positsioon võrreldes 2010. aasta viimase kvartaliga natuke vähenenud.

Oluliselt on viimaste aastate jooksul vähenenud välismaale tehtud Eesti otseinvesteeringute positsioon. Siin olid eelistatumad tegevusalad kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus, finants- ja kindlustustegevus, hulgi- ja jaekaubandus ning kinnisvara tegevusalad. Eesti investorid investeerivad peamiselt Balti riikidesse – Läti ja Leetu on paigutatud kokku ligikaudu 40% otseinvesteeringutest.

Valitsemissektori võlatase Euroopa Liidus, 2010

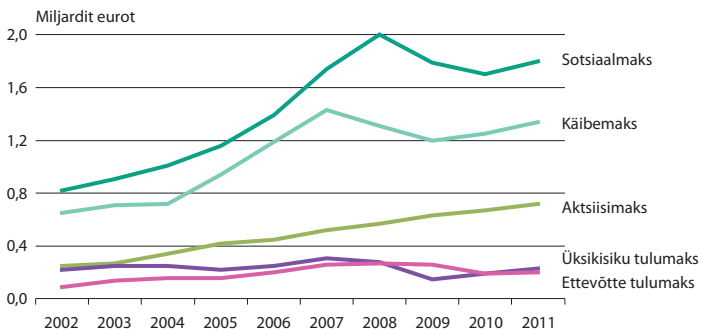
Riigieelarve kassaline täitmine^a, 2002–2011^b

^a Aastate 2002–2010 kulud sisaldavad finantstehingute kulusid

^b 2011. aasta esialgsed andmed

Maksude laekumine riigieelarvesse, 2002–2011

Riigieelarve tulud, 2011^a

	Eelarve, miljonit eurot	Tulud, miljonit eurot	Täitmine, %
Tulud kokku	5 703,6	5 889,6	103,3
Maksud ^b	4 248,6	4 359,6	102,6
sotsiaalmaks	1 750,5	1 801,4	102,9
käibemaks	1 300,0	1 343,3	103,3
aktsiisimaksud	704,0	717,0	101,8
alkoholiaktsiis	170,0	178,6	105,0
tubakaaktsiis	138,0	144,5	104,7
kütuseaktsiis	364,9	361,4	99,0
Kaupade ja teenuste müük	105,1	124,7	118,7
Toetused	1 092,9	1 130,7	103,5
Materiaalsete ja immateriaalsete varade müük	35,8	40,0	111,5
Tulud varadelt	176,4	164,0	92,9
Muud tulud	44,8	70,6	157,6

^a Esialgsed andmed^b Maksud koos ettemaksukonto muutusega

Riigieelarve kulud, 2011

	Eelarve, miljonit eurot	Kulud, miljonit eurot ^a	Osatähtsus kogukuludes, %
Kulud kokku	6 196,6	6 164,6	100,0
Eraldised	4 773,5	4 744,4	77,0
Tegevuskulud	1 004,5	1 035,4	16,8
Muud kulud	64,2	48,7	0,8
Materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamine ja renoveerimine	354,4	336,1	5,5

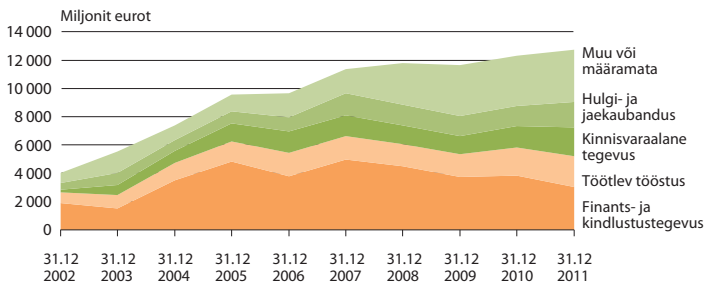
^a Kassaline täitmine, ei sisalda finantstehingute kulusid

Otseinvesteeringute positsioon tegevusalade järgi, 31. detsember 2011

Tegevusala	Miljonit eurot	Osatähtsus, %
Välisriikide otseinvesteeringud Eestis kokku	12 762,7	100,0
Finants- ja kindlustustegevus	3 037,8	23,8
Töötlev tööstus	2 184,4	17,1
Kinnisvaraalne tegevus	1 996,7	15,6
Hulgi- ja jaekaubandus	1 810,9	14,2
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	1 113,4	8,7
Veondus ja laondus	751,4	5,9
Elektrienergia ja gaasiga varustamine	423,0	3,3
Muu või määramata	1 445,1	11,3
Eesti otseinvesteeringud välisriikides kokku	3 611,2	100,0
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	799,4	22,1
Finants- ja kindlustustegevus	692,1	19,2
Veondus ja laondus	660,7	18,3
Kinnisvaraalne tegevus	514,8	14,3
Hulgi- ja jaekaubandus	466,9	12,9
Töötlev tööstus	159,5	4,4
Kodumajapidamiste tegevus	94,2	2,6
Muu või määramata	223,6	6,2

Otseinvesteeringute positsioon tegevusalade järgi, 2002–2011

Välisriikide otseinvesteeringud Eestis

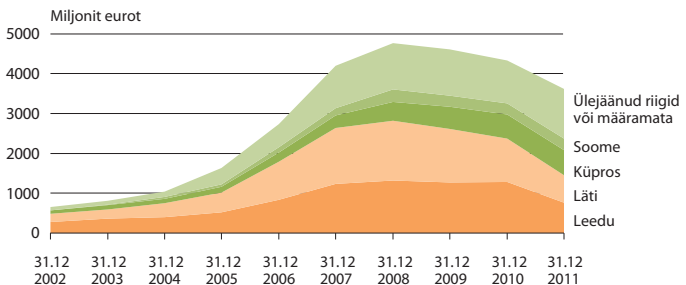

Otseinvesteeringute positsioon riigiti, 31. detsember 2011

Riik	Miljonit eurot	Osatähtsus, %
Välisriikide otseinvesteeringud Eestis kokku	12 762,7	100,0
Rootsi	3 658,6	28,7
Soome	3 042,4	23,8
Holland	1 327,5	10,4
Venemaa	521,1	4,1
Norra	466,0	3,7
Küpros	361,6	2,8
Ameerika Ühendriigid	321,0	2,5
Ülejäänud riigid või määramata	3 064,5	24,0
Eesti otseinvesteeringud välisriikides kokku	3 611,2	100,0
Leedu	756,4	20,9
Läti	699,9	19,4
Küpros	625,4	17,3
Soome	294,1	8,1
Venemaa	276,7	7,7
Ukraina	189,9	5,3
Rootsi	83,5	2,3
Ülejäänud riigid või määramata	685,3	19,0

Otseinvesteeringute positsioon riigiti, 2002–2011

Eesti otseinvesteeringud välisriikides

Väliskaubandus

2011. aastal eksporditi Eestist kaupu jooksevhindades 12 miljardi euro väärtuses ning imporditi Eestisse 12,6 miljardi euro eest. 2011. aasta kaubavahetus ületas senise kõrgeima, 2010. aasta taseme, mil eksport oli 8,7 ja import 9,3 miljardit eurot. 2010. aastaga võrreldes kasvas nii eksport kui import 37%, mis oli samuti rekordiline aastane juurdekasv.

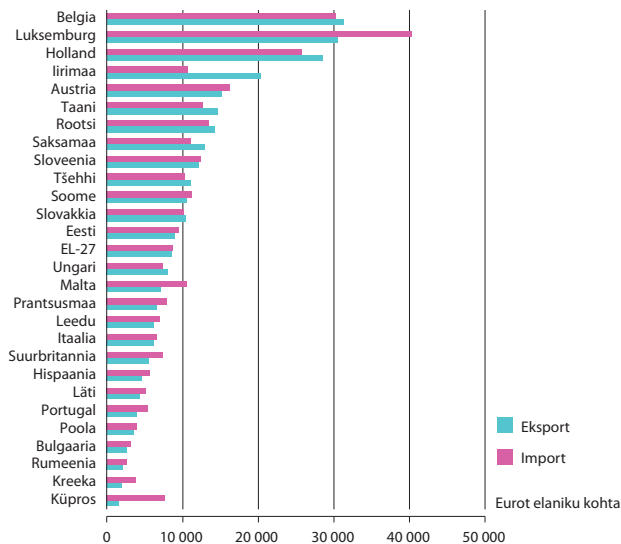
Kaubavahetuse puudujääk oli 2011. aastal 0,6 miljardit eurot ja see veidi suurenes võrreldes 2010. aastaga, mil puudujääk oli siiani aastases arvestuses väiksem ehk 0,5 miljardit eurot. Suurim puudujääk oli transpordivahendite kaubavahetuses (441 miljonit eurot), suurim ülejääk puidu ja puittoodete ning mitmesuguste tööstustoodete (sh mööbel) kaubavahetuses.

2011. aastal viidi Eestist enim välja masinaid ja seadmeid (28% Eesti koguekspordist). Nendele järgnesid mineraalsed tooted (sh bensiin, põlevkiviõli ja elektrienergia), moodustades 17% koguekspordist, ning metall ja metalltooted (9%). Ka Eestisse toodavate kaupade hulgas oli kõige rohkem masinaid ja seadmeid (27% Eesti koguimpordist), nende järel mineraalseid tooteid (18%) ning põllumajandussaadusi ja toidukaupu (10%). Võrreldes 2010. aastaga suurenes eksport- ja importkäive kõikides peamistes kaubajaotistes, enim aga masinate ja seadmete kaubavahetuses (vastavalt 67% ja 58%).

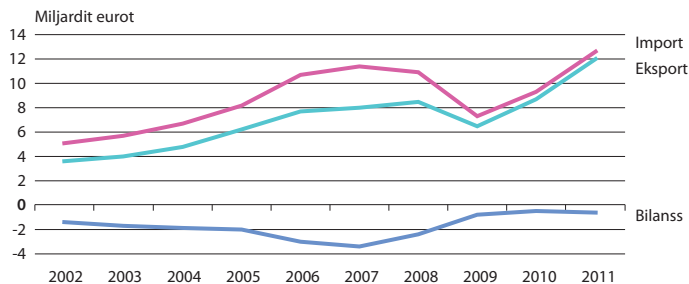
Eesti koguekspordis oli Euroopa Liidu (EL-27) osatähtsus 2011. aastal 66%, euroala (EA-17) osatähtsus 30% ning Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) riikide osatähtsus 13%. Peamised ekspordi sihtriigid olid Rootsi (16% Eesti koguekspordist), Soome (15%) ja Venemaa (11%). Import Euroopa Liidu riikidest moodustas 78% ja euroalast 34% kogu Eesti sisseveost. SRÜ riikide osatähtsus koguimpordis oli 11%. Eestisse toodi kaupu peamiselt Soomest (13% Eesti koguimpordist), Lätist ja Rootsist (mõlemad 11%).

2011. aastal oli Eesti osatähtsus Euroopa Liidu koguekspordis 0,2% ning -impordis 0,3%. Nii eksport- kui importkäibe poolest edestas Eesti Lätit, Maltat ja Küprost. Eesti eksport ühe elaniku kohta (9000 eurot) ületas veidi Euroopa Liidu riikide keskmist (8600 eurot). Samuti oli EL-i keskmisest (7900 eurot) suurem ka Eesti import ühe elaniku kohta (9400 eurot).

Eksport ja import Euroopa Liidus, 2011

Eksport, import ja bilanss, 2002–2011

Eksport ja import riigiti, 2011

Riik	Miljonit eurot	Osatähtsus, %
EKSPORT KOKKU	12 021,8	100,0
Rootsi	1 877,2	15,6
Soome	1 804,6	15,0
Venemaa	1 323,7	11,0
Läti	955,6	7,9
Ameerika Ühendriigid	751,0	6,2
Saksamaa	548,1	4,6
Leedu	547,6	4,6
Nigeeria	391,5	3,3
Norra	361,7	3,0
Holland	323,6	2,7
Muud riigid	3 137,2	26,1
IMPORT KOKKU	12 631,4	100,0
Soome	1 586,1	12,6
Läti	1 362,2	10,8
Rootsi	1 334,2	10,6
Saksamaa	1 288,6	10,2
Venemaa	1 044,2	8,3
Leedu	1 030,4	8,1
Poola	852,6	6,7
Hiina	454,8	3,6
Holland	451,2	3,6
Suurbritannia	436,3	3,4
Muud riigid	2 790,8	22,1

Eksport ja import kaubajaotise järgi, 2011

Kaubajaotis kombineeritud nomenklatuuri (KN) järgi	Miljonit eurot	Osatähtsus, %
EKSPORT KOKKU	12 021,8	100,0
Masinad ja seadmed (XVI)	3 305,0	27,5
Mineraalsed tooted (V)	2 061,1	17,1
Metall ja metalltooted (XV)	1 038,9	8,6
Põllumajandussaadused ja toidukaubad (I–IV)	1 014,1	8,5
Puit ja puittooted (IX)	925,3	7,7
Mitmesugused tööstustooted (XX)	787,2	6,6
Transpordivahendid (XVII)	591,7	4,9
Keemiatööstuse tooraine ja tooted (VI)	565,1	4,7
Plastid ja plasttooted (VII)	349,9	2,9
Tekstiil ja tekstiiltooted (XI)	349,6	2,9
Paber ja pabertooted (X)	313,9	2,6
Muu	720,0	6,0
IMPORT KOKKU	12 631,4	100,0
Masinad ja seadmed (XVI)	3 451,0	27,3
Mineraalsed tooted (V)	2 277,0	18,0
Põllumajandussaadused ja toidukaubad (I–IV)	1 236,3	9,8
Metall ja metalltooted (XV)	1 107,7	8,8
Transpordivahendid (XVII)	1 033,0	8,2
Keemiatööstuse tooraine ja tooted (VI)	962,4	7,6
Plastid ja plasttooted (VII)	610,9	4,8
Tekstiil ja tekstiiltooted (XI)	534,7	4,2
Puit ja puittooted (IX)	298,7	2,4
Mitmesugused tööstustooted (XX)	231,1	1,8
Paber ja pabertooted (X)	226,2	1,8
Muu	662,4	5,3

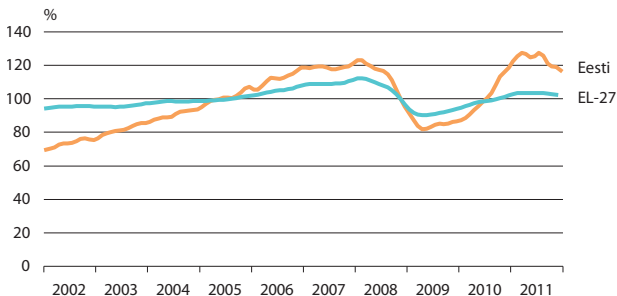
12 Tööstus

2010. aasta lõpus alanud tööstustoodangu kiire kasv jätkus tõusvas joones ka 2011. aastal. Eriti kiire oli kasv aasta esimesel poolel. Aasta teisel poolel kasvutempo küll mõnevõrra rauges, kuid aasta kokkuvõttes suurenes tööstuse toodang eelneva aastaga võrreldes ligi viiendiku võrra. Hoogsat toodangu kasvu toetas eelkõige tugevnenud nõudlus välisurgudel, kuid samas kasvas aasta jooksul pidevalt ka nõudlus kodumaisel turul.

Üle 70% töötleva tööstuse toodangust müüdi välisurule, mis on võrreldav majanduslanguse eelsete aastatega. Eksport kasvas eelneva aastaga võrreldes enam kui kolmandiku võrra. Nii 2011. kui ka 2010. aastal oli suurim eksportija elektroonikatööstus.

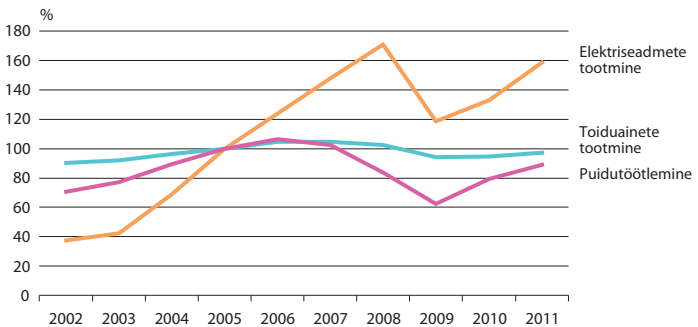
2011. aastal kasvas toodang töötleva tööstuse kõigis allharudes. Enim mõjutas toodangu kasvu suurima osatähtsusega tööstusharu – arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine, kus toodangu kasv võrreldes eelneva aastaga kahekordistus. Edukas oli aasta ka masinate ja seadmete tootmisega tegelevatele ettevõtetele, kus toodang kasvas eelneva aastaga võrreldes ligi poole võrra. Positiivseid arenguid näitasid ka puidutööstus ja metalltoodete tootmine. Kõige tagasihoidlikum oli toodangu kasv toiduainete tööstuses, kus see jäi 3% piiresse. Samas on toiduainetööstus peamiselt orienteeritud kodumaisele turule ning puhtalt siseturu arvelt saab hoogsamat kasvu oodata vaid tarbija ostujõu ja ka tarbimiseelistuste muutuste arvelt.

Eesti ja Euroopa Liidu töötleva tööstuse toodangu trendid, 2002–2011
(2005 = 100)

Töötleva tööstuse toodangu mahuindeksid, 2002–2011^a (2005 = 100)

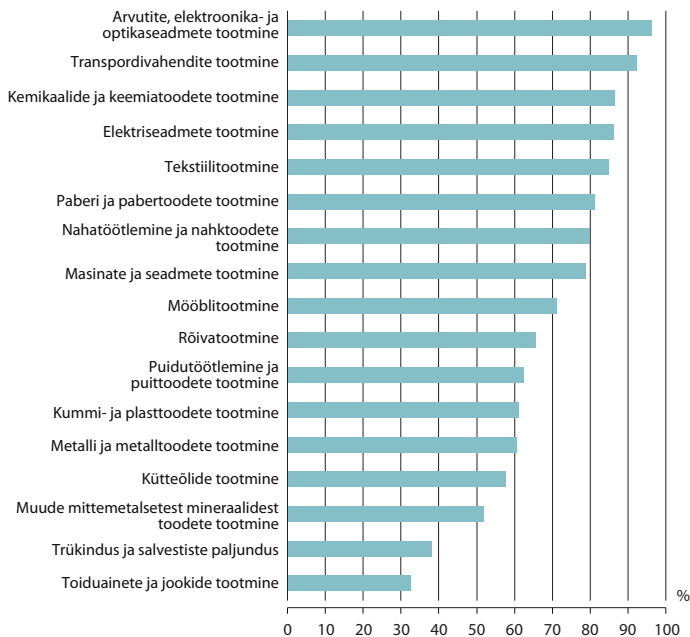

^a 2011. aasta kohta kiirstatistika andmed

Tööstustoodang tegevusala järgi, 2010

	Toodang, miljonit eurot	Osatähtsus, %
KOKKU	8 042	100,0
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	710	8,8
Mäetööstus	302	3,8
Töötlev tööstus	7 030	87,4
toiduainete tootmine	954	11,9
joogitootmine	159	2,0
tekstiilitootmine	209	2,6
rõivatootmine	116	1,4
nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	25	0,3
puidutöötlemine ja puittoodete tootmine	1 046	13,0
paberi ja pabertoodete tootmine	180	2,2
trükindus ja salvestiste paljundus	190	2,4
kütteõlide tootmine	180	2,2
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	323	4,0
kummi- ja plasttoodete tootmine	240	3,0
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	260	3,2
metalli ja metalltoodete tootmine	796	9,9
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	874	10,9
elektriseadmete tootmine	362	4,5
masinate ja seadmete tootmine	190	2,4
transpordivahendite tootmine	298	3,7
mööblitootmine	323	4,0
muu	305	3,8

Ekspordi osatähtsus töötleva tööstuse toodangu müügis, 2010

13 Põllumajandus

Eestis toodeti 2010. aastal 678 400 tonni teravilja, mis on 22% vähem kui eelmisel aastal. 1. juulist 2010 kuni 30. juunini 2011 kestnud majandusaastal oli impordi osatähtsus ressursis 22%, ekspordi osatähtsus 34%. Kogu teravilja kogusest moodustas nisu import 36% ja eksport 50%.

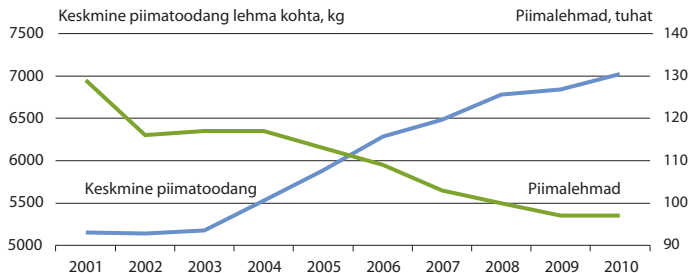
Kuigi kartuli kasvupind aastatel 2006–2009 pidevalt vähenes, siis 2010. aastal oli see siiski 3% suurem kui aasta varem. Kartuli saak suurenes 17%. Impordi osatähtsus ressursis jäi eelmise aasta tasemele (15%), ekspordi osatähtsus kogu ressursis suurenes 7%-ni (viimastel aastatel oli ühe protsendi piires).

Võrreldes eelneva aastaga suurenes rapsi kasvupind 2010. aastal viiendiku võrra. Saak vähenes 4%.

Veiste arv võrreldes 2009. aastaga oluliselt ei muutunud, kuid sigade, lammaste, kitsede, hobuste ja lindude arv suurenes. Lihatoodang oli 2010. aastal enam-vähem sama suur kui aasta varem. 61% lihatoodangust moodustas sealiha, 21% linnuliha ja 17% veiseliha. Kogu liharessursist 45% moodustas liha ja elusloomade import, 32% vastav eksport.

Vaatamata piimalehmade arvu jätkuvale vähenemisele ei ole vähenenud piimatoodang, kuna keskmine piimatoodang lehma kohta on pidevalt suurenenud. 2010. aastal oli piimatoodang 676 000 tonni. Värske piima toodete ressursis moodustas import 3% ja eksport 11%, juustu eksporditi kordades rohkem kui imporditi. Munatoodang on kahel viimasel aastal jälle kasvama hakanud – 2010. aastal toodeti mune 5% enam kui 2009. aastal.

Piimalehmad ja keskmine piimatoodang, 2001–2010

Teravilja ning kartuli ressurss ja kasutamine, 2010/2011

(tuhat tonni)

	Nisu	Oder	Rukis	Kartul
Saak	327,6	254,8	25,0	163,4
Import	68,1	69,8	15,7	28,8
Ressurss/kasutamine	395,7	324,6	40,7	192,2
Eksport	148,2	126,4	12,2	13,6
Varude muutus	-0,4	-70,1	-0,2	0,6
Tarbimine kokku	247,9	268,3	28,7	178,0

Liha ressurss ja kasutamine, 2010

(tapakaalus, tuhat tonni)

	Liha kokku	Veiseliha	Sealiha	Linnuliha
Toodang	79,0	14,2	45,8	16,0
Elusloomade import	0,0	0,0	0,0	0,0
Liha import	63,7	5,6	30,6	21,6
Ressurss/kasutamine	142,7	19,8	76,4	37,6
Elusloomade eksport	13,7	1,9	11,8	0,0
Liha eksport	31,5	2,8	19,4	7,1
Varude muutus	3,5	-0,2	2,8	0,7
Tarbimine kokku	94,0	15,3	42,4	29,8

Piima ja piimatoodete ning munade ressurss ja kasutamine, 2010

(tootekaalus, tuhat tonni)

	Värske piima tooted	Või	Juust	Munad ^a
Toodang	198,4	5,6	39,6	11,4
Import	5,8	0,4	2,8	7,3
Ressurss/kasutamine	204,2	6,0	42,4	18,7
Eksport	22,3	0,6	17,0	1,9
Varude muutus	0,3	-0,2	-0,1	0,0
Tarbimine kokku	181,6	5,6	25,5	16,8

^a Ühe muna arvestuslik kaal on 62,5 grammi

2011. aastal toodeti Eestis elektrit kokku 12,9 TWh, mis on 1% vähem kui eelnenud aastal. Taastuvatest allikatest elektri tootmine kasvas ligi kolmandiku võrra, enim kasvas biomassi ja tuuleenergia osatähtsus.

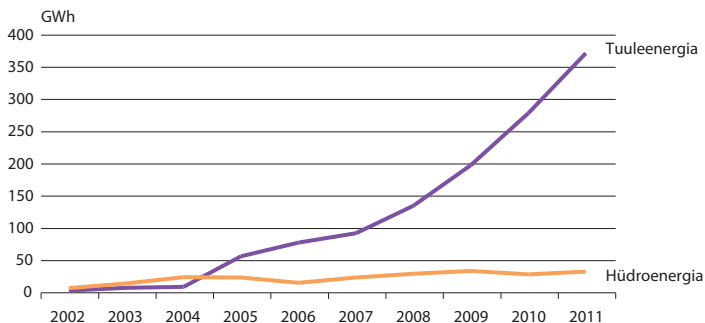
Eestis tarbiti mullu aasta varasemaga võrreldes 4,3% vähem elektrit, kogutarbimine ulatus 7,1 TWh-ni. 2011. aasta elektri tarbimise languse peamiseks põhjuseks oli nii aasta algusesse kui ka aasta viimasesse kvartalisse jäänud keskmisest soojem talveperiood, mille tulemusel langes 2011. aasta elektri tarbimine 2007. aasta tasemele. Elektritarbimise langus oli aasta kokkuvõttes iseloomulik kogu piirkonnale, tarbimine vähenes ka kõigis teistes Balti- ja Põhjamaades.

Eesti on jätkuvalt elektrit suures koguses eksportiv riik, 2011. aastal toodetud kogused ületasid tarbimist 60% võrra. Elektri ekspordi kasvu mõjutas odavama hüdroenergia suurenenud tootmine Põhjamaades. Läti ja Leetu eksporditud elektri osatähtsus kasvas kokku 30%.

Kogu impordist moodustas mullu import Lätist 48%, Soomest 30% ning Leedust 22%. Aastaga kasvas kõigist nendest riikidest ostetud elektri kogus.

2011. aasta I poolaasta lõpu seisuga oli Eestis elektrienergia kilovatt-tunni hind kodutarbijale keskmiselt 0,1 eurot (käibemaksuga) ning äri- ehk tööstustarbijale 0,07 eurot (käibemaksuta). Nii kodu- kui ka äritarbijate elektrienergia hind on Eestis Euroopa teiste riikidega võrreldes üks odavamaid.

Hüdro- ja tuuleenergia tootmine, 2002–2011

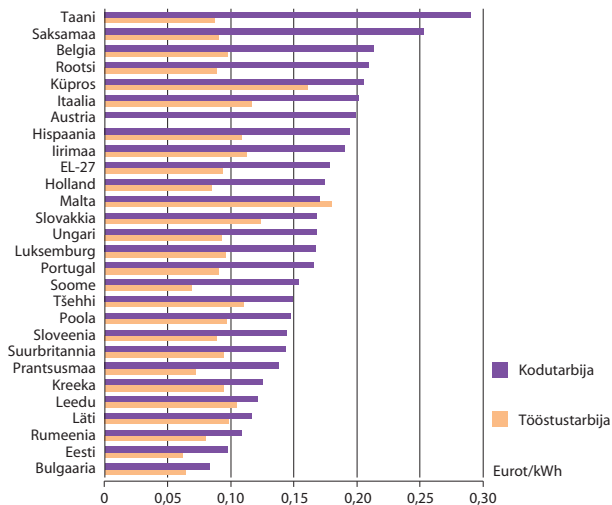

Elektrienergia tootmine ja tarbimine, 2010–2011 (gigavatt-tundi)

	2010	2011 ^a	Muutus, %
Brutootmine	12 964	12 855	-0,8
Netootmine	11 732	11 570	-1,4
Import	1 100	1 690	53,6
Läti	664	815	22,7
Leedu	172	374	117,4
Soome	264	501	89,7
Tarbimine	7 431	7 103	-4,4
Kadu	1 047	900	-14,0
Eksport	4 354	5 257	20,7
Läti	1 555	2 084	34,0
Leedu	1 140	1 486	30,4
Soome	1 659	1 687	1,7

^a Esialgsed andmed

Elektrienergia hind kodu- ja äritarbijale Euroopa Liidus, I poolaasta 2011

15 Teadus- ja arendustegevus

Teadus- ja arendustegevuse (T&A) intensiivsust mõõdetakse T&A kulutuste ja sisemajanduse koguprodukti (SKP) suhtega. Eestis oli selle näitaja juurdekasv ajavahemikul 2005–2010 üks Euroopa Liidu suuremaid, jäädes alla vaid Portugalile. Eesti T&A intensiivsusnäitaja absoluutväärtus (1,6%) oli 2010. aastal Euroopa Liidu keskmisest (2,0%) aga madalam, millega Eesti platseerus liikmesriikide pingereas siiski täpselt keskele – 13-ndaks.

Senine kiire juurdekasv on saavutatud muuhulgas tänu T&A rahastamise kõrgele prioriteedile riiklikus poliitikas. Nii on riik T&A kulutuste rahastamist viie aasta jooksul rohkem kui kahekordistanud. Veel märgatavamalt on T&A arengut toetanud ettevõtted – sama perioodi vältel on nende panus T&A rahastajana võrdsustunud riigi omaga ja ettevõtlussektoris toimus 2010. aastal pool kogu Eesti teadus- ja arendustegevusest.

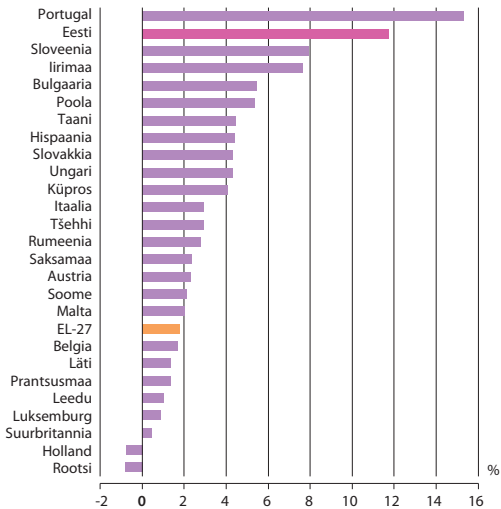
Võrdluses naabritega võib uhkust tunda, et Eesti T&A kulutused elaniku kohta ostujõuga taandatult olid 2010. aastal rohkem kui 1,5 korda suuremad Venemaa ja 3 korda suuremad Läti omadest. Tuleb siiski nentida, et Soome kulutused olid Eesti omadest veel 5 korda suuremad.

Teadus- ja arendustegevuse kulutused, 2005, 2010

	Kulutused, miljonit eurot		Osatähtsus, %	
	2005	2010	2005	2010
KOKKU	104,0	232,8	100	100
Teostav sektor				
ettevõtlussektor	46,9	116,8	45	50
kõrgharidussektor	43,1	88,5	41	38
riiklik sektor	11,7	24,6	11	11
kasumitaotluseta erasektor	2,3	2,9	2	1
Rahastamisallikas				
ettevõtted	40,0	101,5	38	44
riik	45,3	102,8	44	44
välismaa	17,7	26,6	17	11
muu	1,0	1,9	1	1

Teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse aastakeskmine juurdekasv Euroopa Liidus, 2005–2010^a

^a Kreeka kohta andmed puuduvad

16 Infotehnoloogia

Infotehnoloogia on Eestis igapäevaelu asendamatu osa. Tasuta WiFi olemasolu kohvikutes ja kaubanduskeskustes peetakse iseenesestmõistetavaks. Avalik sektor tegeleb pidevalt e-teenuste arendamisega. 2011. aasta e-Eesti märksõnaks võib pidada e-hääletamist Riigikogu valimistel, 2012. aastal e-rahvaloendust. Esialgsetel andmetel osales e-rahvaloendusel 62% Eesti elanikest. 2011. aastal oli 1,5% internetikasutajaid, kes ei teadnud ühegi avaliku sektori e-teenuse olemasolust. Kõige rohkem on avaliku sektori e-teenustest kasutatud tulude deklareerimist – kaks kolmandikku internetikasutajatest.

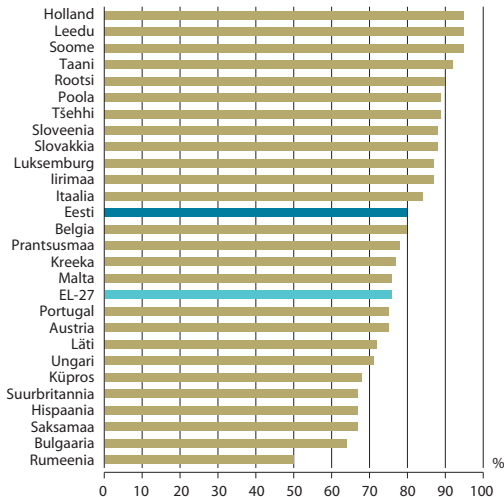
2011. aastal ei olnud kunagi internetti kasutanud viiendik Eesti elanikest, kolmveerand Eesti elanikest kasutas internetti iga päev või vähemalt kord nädalas. Vanuserühmades 16–24 ja 25–54 oli Eestis regulaarseid internetikasutajaid rohkem kui vastavates vanuserühmades EL-is keskmiselt, ent vanuserühmas 55–74 vähem. Kui Euroopas on meeste hulgas regulaarseid internetikasutajaid veidi rohkem kui naiste seas, siis Eestis on see vastupidi – naised kasutavad internetti meestest enam.

Kodune internetiühendus oli seitsmel leibkonnal kümnest, enamasti oli tegemist püsiühendusega. Iga kuues leibkond kasutas kodus ka mobiilset internetiühendust. Koduse internetiühenduse olemasolu on tugevalt mõjutatud leibkonna suuruselt – kahe või enama täiskasvanu ja lastega leibkondadest oli internetiühendus peaaegu kõigil, kuid ühe täiskasvanuga leibkondadest vaid veidi enam kui pooltel.

Eesti ettevõtete hulgas on vaid kaduvväike osa neid, kes saavad läbi internetita – asjaajamiseks kasutavad nad raamatupidamisfirma abi või toimub raamatupidamine nende emafirma kaudu. Peamiselt kasutavad ettevõtted interneti püsiühendust. Ka ettevõtete hulgas on populaarsust kogunud internetiühendus mobiiltelefoni võrkude kaudu (3G ja kiirem).

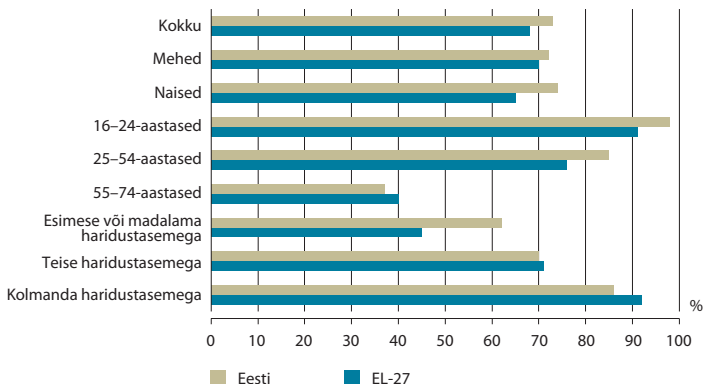

Avaliku sektoriga suhtlemiseks internetti kasutanud ettevõtete osatähtsus Euroopa Liidus, 2010^a

^a Soome, Luksemburgi, Belgia, Malta ja Küprose kohta 2009. aasta andmed

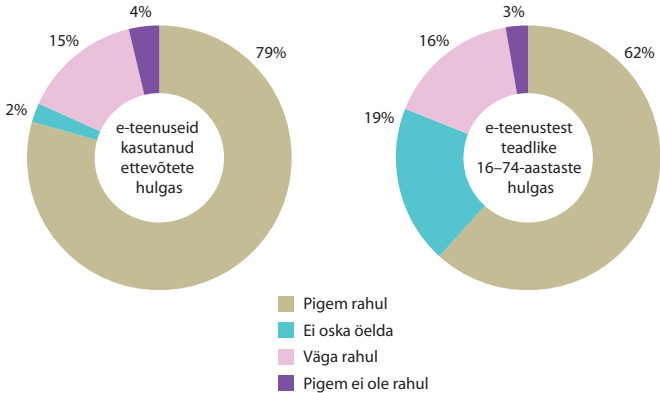
Interneti vähemalt kord nädalas kasutanud 16–74-aastaste isikute osatähtsus, I kvartal 2011

Koduse internetiühendusega leibkondade osatähtsus, I kvartal 2011

Leibkonna tüüp	Internetiühendusega leibkondade osatähtsus, %	Interneti püsiühendusega leibkondade osatähtsus, %
Kõik leibkonnad	71	66
Üks täiskasvanu	52	48
Kaks täiskasvanut	65	61
Kolm või enam täiskasvanut	88	85
Üks täiskasvanu lastega	78	78
Kaks täiskasvanut lastega	96	87
Kolm või enam täiskasvanut lastega	96	91

Avaliku sektori e-teenuseid kasutanute rahulolu, 2011

16-74-aastased internetikasutajad kasutuseesmärgi järgi, 2005, 2011

(protsent interneti kasutanute hulgas)

	2005	2011
Internetipanga teenuste kasutamine	75	89
Ajalehtede/ajakirjade lugemine internetis	77	88
Info saamine avaliku sektori veebilehekülgedelt	49	63
Telefoniga rääkimine interneti kaudu, videokonverentsid	17	50
Terviseiga seotud info otsimine	28	44
Töö otsimine ja kuulutuse saatmine internetis	30	33
Reisiteenuse kasutamine	27	32
Toodete/teenuste müümine	7	17

17 Turism

Eesti majutusettevõtetes peatus 2011. aastal 2,7 miljonit sise- ja välituristi, mis on 13% rohkem kui aasta varem ning on kõigi aegade rekordtulemus Eestis. Välituristid moodustasid ligi kaks kolmandikku majutusteenuseid kasutanud turistide koguarvust. Kokku kasutas 2011. aastal majutusettevõtete teenuseid 1,8 miljonit välituristi ehk 16% rohkem kui 2010. aastal. Välituristid veetsid majutusettevõtetes kokku 3,7 miljonit ööd ehk 17% enam kui aasta varem. Kuna ööbimiste arv kasvas rohkem kui majutatute arv, oli majutusettevõtetes viibimise keskmine kestus eelmise aastaga võrreldes veidi pikem. Nii puhuse- kui tööreiside väliskülalastajad jäid Eestisse kauemaks kui 2010. aastal. Soomest saabus 47%, Venemaalt 11%, Saksamaalt 6% ning Rootsist ja Lätist kummaski 5% majutusettevõtetes peatunud välituristidest. 2010. aastaga võrreldes saabus turiste rohkem nii lähiriikidest kui ka paljudest kaugematest riikidest. Kõige enam suurenes Venemaa turistide arv – 61 000 turisti ehk 43% võrra. Venemaa turistide seas olid jätkuvalt populaarsed aastavahetusreisid – jaanuaris väisas Eesti majutusettevõtteid 30 000 Venemaa turisti.

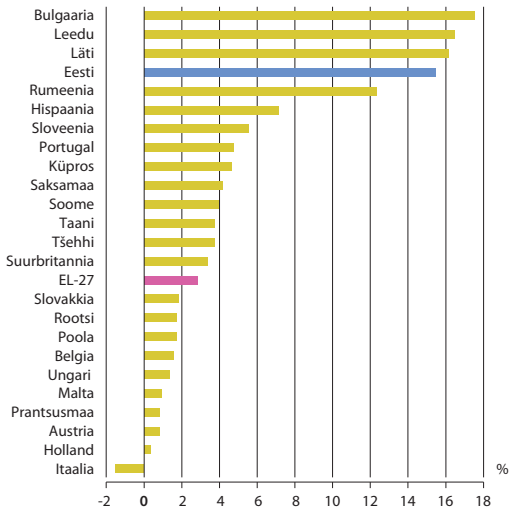
Kolmandik majutusettevõtete klientidest olid siseturistid. Kokku peatus majutusettevõtetes 2011. aastal 918 000 siseturisti, mis on küll 10% enam kui 2010. aastal, kuid vähem kui viimase kümnendi siseturismi rekordaastatel 2007 ja 2008.

Majutusettevõtetes majutatud elukohariigi järgi, 2011

Riik	Majutatud	Ööbimised	Keskmiselt ööbimisi majutatu kohta
KOKKU	2 725 937	5 399 392	1,98
Eesti	918 018	1 650 527	1,80
Väliskülalised	1 807 919	3 748 865	2,07
Soome	840 714	1 677 119	1,99
Venemaa	203 204	475 905	2,34
Saksamaa	103 559	218 698	2,11
Rootsi	86 287	179 523	2,08
Läti	85 229	130 154	1,53
Suurbritannia	69 912	171 748	2,46
muud riigid	419 014	895 718	2,14

Ööbimiste arvu muutus võrreldes eelmise aastaga Euroopa Liidus, 2011^a

^a Andmed on hinnangulised. Iirimaa, Kreeka ja Luksemburgi kohta andmed puuduvad

18 Andmeallikad

Andmeallikad

Statistikaamet, Eurostat, WHO (Maailma Terviseorganisatsioon) Euroopa Regionaalbüroo andmebaas (HFA-DB), Tervise Arengu Instituut, Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut, Keskkonnateabe Keskus, Eesti Pank ja EAS Turismiarenduskeskus.

Veebilehekülgi Eesti kohta

Riigiportaal	www.eesti.ee
Presidendi kantsleil	www.president.ee
Riigikogu	www.riigikogu.ee
Eesti Vabariigi Valitsus	www.valitsus.ee
Välisministeerium	www.vm.ee
Eesti Pank	www.bankofestonia.info
Eesti Instituut	www.estinst.ee
Teabekogu Eestist	www.estonica.org
Turismiinfo	www.puhkaeestis.ee
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	www.eas.ee
Üldinfo Eesti kohta	www.vm.ee/estonia
Eesti kultuurisündmuste kalender	www.kultuur.info
Arengufond	www.arengufond.ee
Eesti Rahvusraamatukogu	www.nlib.ee
Eesti Muuseumide Infokeskus	www.muuseum.ee
Statistikaamet	www.stat.ee

Märkide seletus

..	mõiste pole rakendatav
0,0	näitaja väärtus väiksem kui pool kasutatud mõõtühikust
EL-27	Euroopa Liidu 27 liikmesriiki
EA-17	Euroala 17 liikmesriiki

Euroopa Liidu (EL) riigid:

Austria, Belgia, Bulgaaria, **Eesti**, Hispaania, Holland, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Suurbritannia, Taani, Tšehhi, Ungari.

Euroala (EA) riigid:

Austria, Belgia, **Eesti**, Hispaania, Holland, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Luksemburg, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome.

Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) riigid:

Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Austria, Belgia, **Eesti**, Hispaania, Holland, Iirimaa, Iisrael, Island, Itaalia, Jaapan, Kanada, Korea, Kreeka, Luksemburg, Mehhiko, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Suurbritannia, Šveits, Taani, Tšehhi, Tšiili, Türgi, Ungari, Uus-Meremaa.

Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) riigid:

Armeenia, Aserbaidžaan, Kasahstan, Kõrgõzstan, Moldova, Tadžikistan, Türkmenistan, Ukraina, Usbekistan, Valgevene, Venemaa.

Statistikaamet on koostanud selle teatmiku koostöös Välisministeeriumiga

Koostanud Marika Kivilaid, Mihkel Servinski, Greta Tischler

Toimetanud: Helin Kapsta

Kujundanud ja küljendanud: Maris Valk

Fotod: Loodusemees ja Scanpix

Kirjastanud Statistikaamet, Endla 15, 15174 Tallinn

Trükkinud Ofset OÜ, Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Mai 2012

ISSN 1736-8677

ISBN 978-9985-74-509-0

Autoriõigus: Statistikaamet, 2012

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale